

Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22728>

Özet

Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği, Zayimoğlu-Öztürk ve Coşkun (2015) tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçeğin temel amacı, öğrencilerin ilköğretim düzeyindeki Hayat Bilgisi dersine karşı geliştirdikleri olumlu ve olumsuz eğilimleri ve duygusal tepkileri güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçek, 15 maddeden ve iki temel faktörden oluşmaktadır. Yapılan psikometrik analizler, ölçeğin yapı geçerliliğinin güçlü olduğunu ($KMO=0.906$) ve iç tutarlılığını (Cronbach Alpha=0.747) göstermektedir. Derecelendirme formatı olarak 3'lü Likert tipi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Hayat Bilgisi, Tutum Ölçeği, Ölçek Geliştirme, İlköğretim Eğitimi, Geçerlilik, Güvenirlilik, Faktör Analizi

Yazarlar

Filiz Zayimoğlu Öztürk, Meral Coşkun

Amaç

Bu ölçeğin birincil amacı, ilköğretim öğrencilerinin Hayat Bilgisi dersine yönelik geliştirdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri nicel olarak değerlendirmektir. Hayat Bilgisi dersi, öğrencilerin sosyal çevreleri, vatandaşlık bilgileri ve günlük yaşam becerileri hakkında bilgi edindiği temel bir ders olduğundan, öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumlar öğrenme motivasyonlarına doğrudan etkilemektedir.

Ölçek, öğretmenlere ve eğitim araştırmacılar için, öğrencilerin derse olan ilgisini, derse algısını ve dersten keyif alma düzeylerini belirlemede yardımcı olacak standart bir araç sunmaktadır. Bu sayede, olumsuz tutumların nedenleri tespit edilebilir ve öğretim yöntemleri bu bulgular doğrultusunda iyileştirilebilir.

Yapı

Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği, tutum yapısını iki boyutlu olarak ele almaktadır. Bu yapı, öğrencilerin derse karşı sahip olduğu genel eğilimi pozitif ve negatif kutuplarda incelemektedir.

Ölçek, toplamda 15 maddeden oluşmakta olup, bu maddeler iki ana faktör altında toplanmıştır: **Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Olumlu Tutumlar** ve **Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Olumsuz Tutumlar**. Bu iki faktörün ayrılması, araştırmacılara sadece genel bir tutum puanı değil, aynı

zamanda öğrencilerin derse yönelik hangi spesifik alanlarda olumlu ya da olumsuz hisler taşıdığını analiz etme imkanı sunar.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen keşfedici Faktör Analizi sonuçları, ölçeğin kuramsal yapıyı desteklediğini göstermektedir.

Kaiser Meyer Olkin (KMO) Değeri: KMO değeri 0.906 olarak tespit edilmiştir. Bu değer 0.60 üzerinde olması faktör analizinin uygunluğunu gösterirken, 0.90 üzerindeki bu sonuç, verilerin mükemmel düzeyde faktörlenebilir olduğunu ve örneklem büyüklüğünün uygun olduğunu işaret etmektedir.

Bartlett Küresellik Testi: Test sonucu 2431,319 olarak bulunmuştur. Bu yüksek ve anlamlı sonuç ($p < .001$), değişkenler arasındaki korelasyon matrisinin birim matris olmadığı ve dolayısıyla verilerin faktör analizi için uygun olduğunu doğrulamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı, Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı hesaplanarak değerlendirilmiştir.

Ölçeğin bütününe ilişkin hesaplanan Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.747 olarak bulunmuştur.

Sosyal bilimler araştırmalarında 0.70 ve üzeri katsayılar genellikle kabul edilebilir güvenirlik düzeyi olarak değerlendirilir. Bu bağlamda, 0.747 değeri, Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği'nin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Uygulanan Faktör Analizi sonucunda ölçek, toplam 15 madde ile iki ana faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler, öğrencilerin Hayat Bilgisi dersine yönelik algılarını farklı yönlerden ele almaktadır.

Faktör 1: Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Olumlu Tutumlar (12 madde): Bu faktör, öğrencilerin derse olan ilgilerini, dersin faydalı ve gerekli olduğu yönündeki inançlarını ve dersten keyif alma düzeylerini ölçen maddeleri içermektedir.

Faktör 2: Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Olumsuz Tutumlar (3 madde): Bu faktör, öğrencilerin derse sıkıcı bulma, derse katılmakta isteksiz olma ve dersin gereksiz olduğu yönündeki olumsuz eğilimlerini ölçen maddeleri kapsamaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Development)

Format: 15 madde, 2 faktörlü, 3'lü Likert tipi derecelendirme.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlkokul öğrencileri.

Yaş Grubu: İlkokul çağı (Spesifik olarak belirtilmemiştir, ancak Hayat Bilgisi dersi müfredatına uygun yaş grubudur).

Popülasyon Detayları: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması Türkiye'deki ilkokul öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Psikometrik Özellikler, İlkokul Öğrencileri, Cronbach Alpha, KMO, Bartlett Testi

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Filiz Zayımoğlu Öztürk

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanmamıştır.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: filizzayimogluozturk@odu.edu.tr

Yayın Adresi: Sağlanmamıştır.

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2015

Özinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için yazarlar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ek Bilgi: Makale, Dergipark üzerinden erişime açılır: dergipark.org.tr

PDF İndirme: Ölçeğin orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: hayat-bilgisi-dersine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Zayımoğlu-Öztürk, F. ve Coşkun, M. (2015). Hayat bilgisi dersine yönelik bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(4), 239-251.

Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Derecelendirme: 3'lü Likert (evet, kısmen, hayır)

Ölçek 15 madde ve iki faktörden oluşmaktadır.

Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Olumlu Tutumlar (12m): Hayat Bilgisi dersinde ülkemizi tanırız.

Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Olumsuz Tutumlar (3m): Hayat Bilgisi dersini eğlenceli bulmuyorum.